

פרויד א-לה-לאקאן - PAPERS+One

אלחנדרו ריינוסו

“Un despertar poético a la risa” - התעוררות פואטית אל צחוק

Alejandro REINOSO (A.E.)

מדוע הפסיכואנליזה נוטה להפוך לפרוזאית? ומה יש לעשות, אם יורשה לי לומר כך, בכדי להחיות את להבתה של השפה הפואטית?¹

במחציתה של האנליזה שלי, נוצרה נקודת מפנה מכריעה. ה'רצינות', מסמן אדון של הזדהות הסובייקט, החל להתנדנד בגלל שני אירועים: השמחה חסרת התקדים לנוכח בשורת אבהותו ומפגש מחודש עם נטיותיו הקולינריות. הרצינות, שהייתה נוכחת במהלך העבודה האנליטית, הופיעה מלווה לעיתים בחיוך מטריד של האנליטיקאי. חיוך ללא מובן. "מה הוא מחייך?" הייתי שואל את עצמי. לא הבנתי. לא היה שום דבר מעורר צחוק (la risa), בהתענגות הטורדנית ממנה סבלתי.

זה היה ברגע בו אני מרכיב חלום. נחלם וסופר באיטלקית: "ישבתי במסעדה סינית, נהייתי מטעמו של האורז, שהיה מאוד טעים, ואכלתי אותו בהנאה מרובה. זה היה אורז בנוסח קנטונזי (Il riso alla Cantonese)". האנליטיקאי, לפני שבכלל סיימתי לספר את החלום, חתך את כפל-הלשון (אקיווק) ההומופוני – Il riso al Lacan-tonese. 'אורז בנוסח לאקאן'. האפקט היה מיידי. פרצתי בצחוק, כל גופי רועד. האנליטיקאי צחק אף הוא. מה זה היה הצחוק בנוסח לאקאן (risa-a-la-Lacan) הזה?

איזה לימוד אני מפיך היום, כ – AE (אנליטיקאי של האסכולה) מהשימוש הסינולרי הזה בחלום? צחוק בנוסח לאקאן (La-risa-a-la-Lacan), כתיבה פואטית של פירוש שנוגע בקרביים, כפל-לשון של הפתעה חסרת מובן.

בתור אומנות הפיוט, לימוד זה מגלה שהפירוש הלאקאני עומד כנגד הפרוזה, המחזירה אותנו אל השינה. התמרונים של האנליטיקאי, מחזירים אותנו ישירות אל הבללשון של ההוויה המדברת (parlêtre), תוך כדי כך שהיא גורמת להופעת מסמן חדש, שנרשם בגוף, ותוחם את הקונסיסטנטיות שלו באופן אחר: מביא להתעוררות של קלילות בגוף, להתחלה של טרנספורמציה של ההוויה הרצינית ומעוטת מילים, ופותח דלת חסרת תקדים אל הפן הקומי. הצחוק (של האחר?), שפעם היה מפחיד, מעורר קנאה ושנאה, הופרע, והפך באופן בלתי צפוי לממשי של החיים.

איך פירוש של משפט זה גרם לגיחה של משפט אחר? החלום "ניתן לקריאה על בסיס מה שאומרים עליו, ואפשר עוד להרחיק ולתפוס את כפל-הלשון שבו, במובן ה-אֶנְגְרֵמְטִי ביותר של הדיבור"².

¹J. Lacan, El Seminario XXV. El momento de concluir. Lección 15 de noviembre de 1977 (inéedito).

²ז'אק לאקאן, סמינר 20, עוד, הוצאת רסלינג, עמ' 118.

הקריאה של טעויות הדיבור באופן אֶנְגְרָמְטִי מרמזת על איתור של ממשי, שמשנה את סדר האותיות של מילה או ביטוי, ופותח אפשרות למילה או ביטוי אחר. זה היפוך או שינוי הסדר (anna) בכתיבה (gramma), אך לא משחק מסמני טהור. השימוש הזה מתייחס לחלום בתור - une bévue, מכשול בהבנה שבו האנליטיקאי ממקם, באמצעות כפל-הלשון, את ה-אחד, כאפקט של בדיחה (witz) מרעננת נטולת מובן. השימוש בכפל-הלשון לכתיבה, יכול לסייע בדיוק מפני שאנו זקוקים לעמימות המובן בפסיכואנליזה³. ההמחשה של יקיצה מחלום, שיכולה להופיע, מציתה את האש של הבללשון הפואטית, המייצרת סימנים של אהבה לעבר קריאה אחרת ול"פירוש אחר שנתמך באמצעות הכתיבה"⁴.

תרגום מספרדית: נטע נשילביץ עם סמואל נמירובסקי

³ J. Lacan, El Seminario XXV. El momento de concluir. Lección 15 de noviembre de 1977 (inédito).

⁴ J.-A. Miller, *El ultimísimo Lacan*, Paidós, Buenos Aires 2013, p. 191.